

2e Turap 2021

09-11-2021

1.2 Maatschappelijke ondersteuning

1.2.1 Specialistische Jeugdhulp € 1,859 mln. nadeel (structureel)

Ontwikkeling afgelopen jaren

Nadat de uitgaven voor specialistische jeugdhulp in 2019 daalden ten opzichte van het voorgaande jaar en binnen het beschikbare budget bleven, zagen we in 2020 een aanzienlijke overschrijding van het beschikbare budget. In de P&C-documenten (2e Turap 2020, Slotwijziging en Jaarrekening 2020) zijn deze overschrijdingen toegelicht. In algemene zin was in 2020 sprake van langduriger zorg (waardoor de uitstroom achterbleef ten opzichte van vorige jaren) en van gemiddeld zwaardere zorg in de vorm van meer dure trajecten. Professionals bij de gemeente en in het zorgveld noemden meerdere oorzaken voor de langere en zwaardere zorg die in 2020 ingezet moest worden, waarbij duidelijk een verband met de corona-crisis wordt gezien.

Prognose eerste Turap 2021

Bij de eerste Turap 2021 is aan u gemeld dat er net als in 2020 een overschrijding kon worden verwacht op het budget voor (hoog)specialistische jeugdhulp (te weten segment B, C en het Niet-Ingekochte Aanbod – NIA's). Op dat moment was de inschatting dat om de jeugdhulp kwantitatief en kwalitatief op hetzelfde niveau te houden naar schatting € 1 miljoen tot € 1,5 miljoen aanvullend budget nodig was in 2021, waarbij uiteindelijk in de eerste Turap 2021 aan u om een aanvullend budget van € 1,2 mln is gevraagd. Daarbij is opgemerkt dat niet kon worden uitgesloten dat dit bedrag nog op zou lopen gezien een aantal onzekere factoren die in die Turap zijn toegelicht, zoals het verdere verloop van de Corona-crisis en het open einde karakter van de jeugdwet.

De prognose in de eerste Turap 2021 was gebaseerd op een verwachte stabilisering in 2021 waarbij de instroom en uitstroom van jeugdigen in de jeugdhulp weer in balans zou komen. Op het moment van opstellen van de eerste Turap was een versoepeling van de corona-maatregelen voorzien en was er slechts beperkt zicht op de ontwikkeling in de instroom/uitstroom-cijfers voor 2021 omdat het jaar nog maar net begonnen was.

Trends eerste helft 2021

De eerste helft van 2021 zien we dat er geen sprake is van stabilisering van het beroep op jeugdhulp ten opzichte van 2020. Per saldo blijft de instroom hoger dan de uitstroom en ook is zwaardere hulpverlening met bijbehorende kosten nodig dan voorheen. Voor deze trends zien we twee belangrijke verklaringen:

1. effecten van continuering strenge lockdown met beperkende maatregelen; steeds duidelijker wordt hoe kwetsbaar sommige kwetsbare gezinnen en jeugdigen zijn als onderdelen uit hun systeem (zoals onderwijs, bewegingsvrijheid en sociale contacten) wegvallen of niet optimaal kunnen functioneren; dat zien we ook door nieuwe groepen die (meer) in beeld komen zoals oudere tieners en toenemende crisisvragen, zoals dwangvoeding bij eetstoornissen, dreigende suïcides en situaties waarin een combinatie van pleegzorg en thuisonderwijs te belastend blijkt en aanvullende hulp ingezet moet worden
2. deze effecten worden versterkt door landelijk beleid dat bijdraagt aan een toenemend beroep op jeugdhulp; zo zijn er wachtlijsten voor de volwassenen GGZ terwijl 70% van de ouders van jeugdigen met hulp GGZ-problematiek hebben, is er een hoge drempel voor een beroep op de Wet Langdurige Zorg waardoor jeugdigen op hulp vanuit gemeenten

zijn aangewezen en is de toegang tot hulp op basis van de Jeugdwet ruim geformuleerd waardoor er bijvoorbeeld geen eigen bijdrage gevraagd kan worden in tegenstelling tot andere voorzieningen.

Deze trend van oplopende jeugdhulpkosten is overigens niet uniek voor Uithoorn. Ook in andere gemeenten is sprake van een dergelijke trend en deze bevestigt het zorgelijke beeld uit onderzoeken en de media over hoe de jeugd te lijden heeft onder de gevolgen van de Corona-pandemie.

Financiële gevolgen

Zoals hierboven toegelicht hebben meer jeugdigen dan voorzien jeugdhulp nodig en is de benodigde hulp ook zwaarder en daarmee kostbaarder. Op dit moment is de inschatting dat de totale kosten voor jeugdhulp in 2021 zo'n 10 tot 15% hoger zullen uitvallen dan in 2020, toen de totale kosten € 8.7 mln bedroegen. In deze 2e turap en begroting 2022 verwerken we ook de extra rijksmiddelen die na de vaststelling van de 1^e Turap bekend zijn geworden voor 2021 en de jaren erna. We moeten echter constateren dat deze aanvullende middelen niet toereikend zijn om de toegenomen kosten van de jeugdhulp voldoende te compenseren. Die gestegen kosten hebben daarmee ook een wezenlijke negatieve invloed op het totale financiële beeld voor 2021 en de jaren erna.

Programma 'Inzicht en grip in het sociaal domein'

Zoals bekend worden Uithoorn en andere gemeenten al jaren geconfronteerd met inhoudelijke maar vooral ook financiële uitdagingen in het sociaal domein en in het bijzonder in de jeugdhulp. We constateren de reeds genomen beheersmaatregelen nog in te beperkte mate leiden tot meer inzicht en grip op de kostenontwikkelingen in het sociaal domein. Op basis van deze constatering zijn wij voornemens te komen met een intensievere programmatische aanpak in de vorm van een programma 'Inzicht en grip in het sociale domein'.

Een opzet voor dit programma hebben we uitgewerkt langs de volgende 4 lijnen:

1. 'Grip door data'

We willen ervoor zorgen dat basis op orde verder op orde komt door het ontwikkelen van een structuur, werkwijze en inzicht in data zodat de voorspelbaarheid van uitgaven en mate van control worden vergroot.

2. 'Sturing op inhoudelijke scenario's'

Meer inzicht door betere data werkt niet automatisch kostenverminderend, maar zorgt wel voor een hogere voorspelbaarheid en mogelijkheden om tijdiger en beter bij te sturen als dat nodig is. Betere data zorgen immers voor meer inhoudelijk inzicht zodat scenario's en keuzes in breed perspectief (integraal) kunnen worden voorgelegd aan college en raad.

3. 'Groter kostenbewustzijn'

We willen ervoor zorgen dat breder kostenbewustzijn en een gedeelde verantwoordelijkheid voor kostenbeheersing om de jeugdhulp toegankelijk te houden een groter deel uitmaakt van het denken en werken van beleid en uitvoering (interne en externe verwijzers).

4. 'Leren van elkaar en anderen'

Veel gemeenten zien zich geconfronteerd met vergelijkbare uitdagingen in het sociaal domein en we willen inspiratie en creativiteit met en bij andere gemeenten ophalen om te werken aan de complexe inhoudelijke en financiële opgaven.

In eerste instantie ligt binnen het programma de focus op jeugdhulp maar ook andere onderdelen (Wmo en Participatiewet) worden meegenomen. Ook zullen we uiteraard de verbinding leggen met de inhoudelijke doorontwikkeling van het sociaal domein zoals die is vastgesteld in het Koersplan. Bij de opzet en uitvoering van dit programma willen we samen optrekken met Ouder-Amstel en onze uitvoeringsorganisatie, maar ook met Amsterdam en de andere Amstelland-gemeenten zal afstemming plaatsvinden.

De opzet van het programma wordt momenteel verder uitgewerkt en de uitvoering daarvan zal om een extra (incidentele) investering vragen, waarvan de kosten zijn meegenomen bij het opstellen de begroting 2022.

1.2.2 Aanvullend steunpakket sociaal en mentaal welzijn en leefstijl € 212.000 nadeel (incidenteel)

Gemeenten ervaren onverminderd de financiële gevolgen van de coronacrisis. Na publicatie van de decembercirculaire gemeentefonds 2020 heeft het kabinet de afgelopen tijd aanvullende maatregelen beschikbaar gesteld. Deze compensatiemaatregelen betreffen in dit geval “het aanvullend steunpakket sociaal en mentaal welzijn en leefstijl”.

Doelgroep jeugd

Met “het aanvullend steunpakket sociaal en mentaal welzijn en leefstijl” vanuit het Rijk komt er in de algemene middelen €101.669 vrij aan gelden om te investeren in de doelgroep jeugd. Hiervoor is een voorstel gedaan om de gelden beschikbaar te stellen voor renovatie van de skatebaan (€39.969), mentale weerbaarheidstrainingen (€15.943) en continuering contract PerMens (€45.757), met de beoogde effecten om de mentale welzijn onder jongeren te vergroten en het toekomstperspectief te verbreden.

Start is zomer 2021, waarbij zal worden geprobeerd om de budgetten zo spoedig mogelijk te investeren in de bijbehorende activiteiten. Mogelijk dat de voorbereidingen enige tijd in beslag zullen nemen en een gedeelte van het budget daardoor in 2022 zal worden uitgegeven.

Doelgroep kwetsbare groepen

Met “het aanvullend steunpakket sociaal en mentaal welzijn en leefstijl” vanuit het Rijk komt er in de algemene middelen €110.780 vrij aan gelden om te investeren in de doelgroep kwetsbare groepen. Hierin is onderscheid gemaakt tussen twee thema's:

1. Eenzaamheid en ontmoeten van ouderen (€57.387)
 1. Activiteiten uitgevoerd door welzijnsorganisaties gericht op de groep ouderen
 2. Vanuit ouderenbonden behoefte ophalen
2. Dag invulling/extra ondersteuning kwetsbare groepen (€53.393)
 1. Welzijn op recept
 2. Inner art als dagbesteding

Verdere invulling van de thema's zal in overleg met de welzijnsorganisaties nader worden bepaald.